

VÝZKUMNÝ ÚSTAV LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ A MYSLIVOSTI

**Expertní a poradenské činnosti pro drobné
vlastníky lesů v oblasti zjišťování příčin
poškození lesních porostů přímým i
nepřímým působením imisí a dalšími
antropogenními vlivy**

Zpráva o plnění úkolu v roce 2004

Zpracoval
Ing. Radek Novotný

Leden 2005

© Copyright VÚLHM

Plnění úkolu podle specifikace v roce 2004

1. Byl proveden odborný odběr 207 vzorků pro listovou analýzu a 240 vzorků půd. Část odběrů listových a půdních vzorků provedli pracovníci VÚLHM, část odběrů si zajišťovali zákazníci vlastními silami podle poskytnuté podrobné metodiky.
2. Chemické analýzy základních živin, stopových a zátěžových prvků v asimilačních orgánech dřevin byly prováděny v různém rozsahu podle symptomů poškození příp. podle požadavků zákazníka tak, aby bylo možné prokázat příčinu poškození. Z 207 analyzovaných rostlinných vzorků tvořily 1/2 vzorky smrkového jehličí (smrk ztepilý – 103 vzorků), dalším analyzovaným rostlinným materiálem bylo ve větším množství jehličí borovice lesní – 93 vzorků. Dále bylo analyzováno listy jasanu (1), břízy (2), olše (1), vrby (2), javoru (2), topolu (1), lísky (2).
3. Podle pozorovaných symptomů poškození a chřadnutí a podle potřeb zákazníků byly v různém rozsahu prováděny chemické analýzy vzorků půd, zejména půdní reakce (pH) a výměnných (přístupných) živin a dále celkové zásoby živin a rizikových prvků ve výluhu lučavkou královskou k prokázání jejich přítomnosti v půdách. Celkem bylo analyzováno 240 vzorků půd.
4. V roce 2004 bylo vypracováno 15 odborných posudků. Rozpracováno je dalších sedm odborných posudků, které budou dokončeny během ledna bezprostředně po provedení všech chemických analýz. Součástí většiny posudků bylo i doporučení nápravných opatření na základě provedených analytických rozborů. Všechny posudky byly zákazníkům předány protokolárně.
5. O všech vypracovaných posudcích je vedena databáze, která kromě údajů o zákazníkovi obsahuje údaje o době odběru vzorků, zjištěných hlavních závěrech, včetně výsledků provedených chemických analýz a další údaje.
6. Nabídka této služby pro vlastníky a správce lesů byla v roce 2004 zveřejňována na různých lesnických akcích (Silva Regina) a také prostřednictvím pracovníků LOS, kteří rozšiřují informace o této poradenské činnosti na svých seminářích, případně sami upozorňují na výskyt některých problémů abiotického a antropogenního původu se kterými se při své práci setkávají. Základní informace jsou uvedeny i na internetových stránkách VÚLHM.

Přehled hlavních problémů řešených v rámci poradenské činnosti útvaru ekologie lesa v roce 2004

Dvěmi nejčastějšími příčinami chřadnutí lesních dřevin a porostů zjištěnými při poradenské službě VÚLHM v roce 2004 byly nedostatek bazických živin v půdě (Ca, Mg, Zn, dále i K, N, P), příp. nedostatečná výživa asimilačního aparátu těmito prvky a za druhé poškození lesních porostů posypovými solemi ze zimního ošetřování silnic. S těmito příčinami poškození lesních porostů jsme se setkali v sedmi, resp. pěti případech z patnácti dokončených.

Dalšími příčinami bylo poškození mlazín i starších porostů únikem plynného chlóru z průmyslových provozů a v jednom případě byly porosty poškozeny sloučeninami fluoru po úniku z provozu sklárny.

V závěru roku bylo v rámci této expertní služby zahájeno šetření stavu výživy mladých borových porostů ve třech oblastech ČR (Českolipsko, Stříbrsko a Třeboňsko). Výsledky tohoto průzkumu budou známy na přelomu ledna a února 2005.

Kromě odborných posudků zpracovaných v rámci pokynu ředitele odboru 5040 tvorby lesa bylo zpracováno 7 znaleckých posudků pro soudní náhradová řízení a 10 odborných posudků, jejichž zpracování si zákazníci hradili sami. V těchto případech je hlavním zákazníkem ČIŽP, která nejčastěji řeší problémy s únikem fluoru a fluorovodíku z chemických, průmyslových a sklářských provozů.

Summary

Survey of the main problems solved in expert consultation activity of the Dept. of Forest Ecology in 2004

There are two main causes of the decline of forest trees and stands, as found in expert consultations by FGMRI in 2004. Basic nutrient insufficiency (Ca, Mg, Zn and also K, N, P) is the first one, and/or insufficient nutrition of the assimilation apparatus by these elements. Damage caused to the stands during the winter road maintenance using salt material is the other. These causes were stated in seven, or five cases respective, of the fifteen closed.

Damage of both the young and mature stands by chlorine emission of industrial production was another problem. In one of the cases damage was caused by fluorine emission of the glasswork.

At the end of the year, investigation of the young pine stands was initiated in frame of consultancy, in three regions of CR (Česká Lípa, Stříbro, Třeboň). The results will be known at the break of January/February 2005.

Besides expert opinions, worked-out according to the instructions of the Director of Dept. 5040 of the Ministry of Agriculture, there were 7 opinions worked-out for the court, and 10 expert opinions for the private customers. In these cases the main customer was the Czech Environmental Inspection (ČIŽP), solving mainly the problem of fluorine and its compounds leakage of the chemical, industrial and glass production.

Seznam příloh

A) Tabulkové přílohy

1. Přehled posudků zpracovaných v roce 2004 v rámci dotace MZe
2. Přehled posudků zpracovaných v roce 2004 – bez dotace MZe

B) Grafické přílohy

1. Vývoj počtu zpracovaných posudků
2. Vývoj počtu analýz provedených v rámci dotace
3. Vývoj počtu zpracovaných posudků podle kategorie žadatelů – v rámci dotace
4. Vývoj počtu zpracovaných posudků podle kategorie žadatelů – bez dotace
5. Analyzované vzorky asimilačního aparátu podle druhů dřevin

Přehled posudků vypracovaných v roce 2004 v rámci dotace MZe

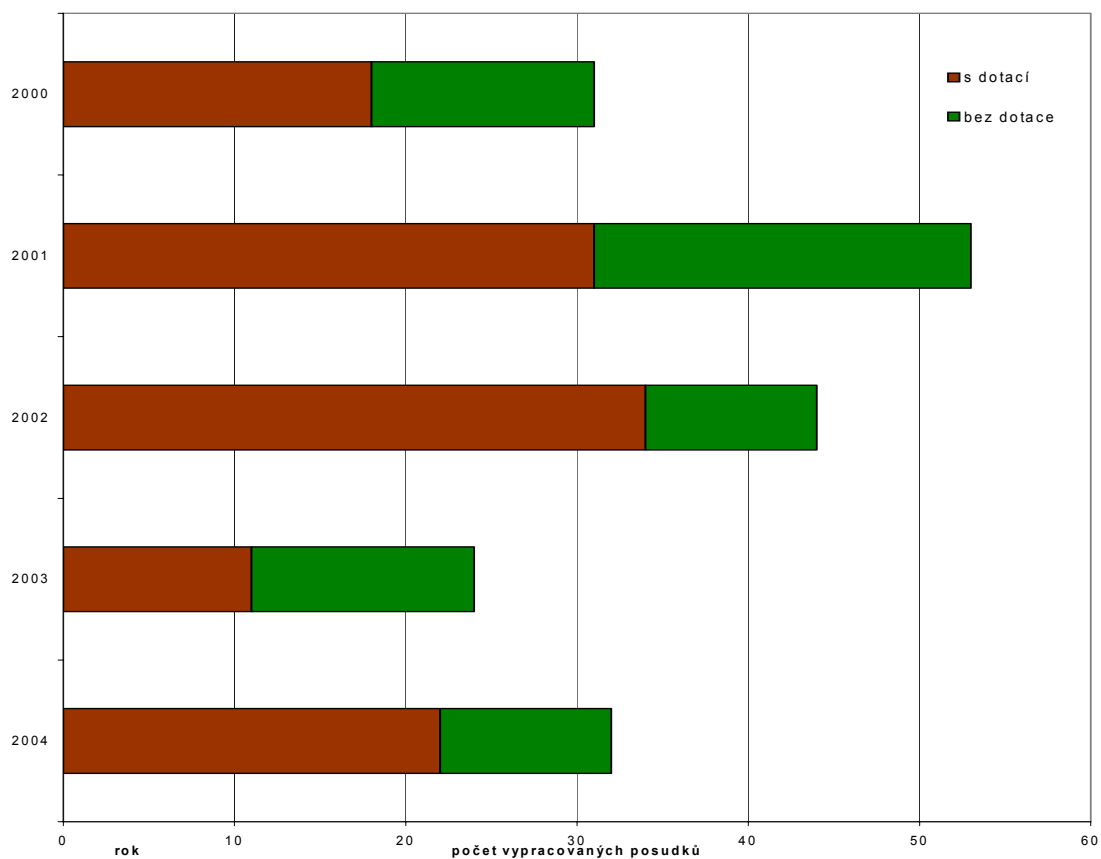
č.	žadatel	adresa	lokality	číslo porostu	analyzovaný materiál - počet	datum odběru vzorků	datum vypracování posudku	hlavní závěry	vypracoval
1	LČR LS Frýdlant	Žitavská 3276 464 01 Frýdlant v Č.	Paličnick	10 porostů	0	2001, 2003	19.2.2004	hodnocení stavu půd ze starších odběrů	Šrámek, Lomský
2+3	LČR LS Jablonec nad Nisou	Novoveská 61 466 01 Jablonec	Černá Studnice, Přehrada	10 porostů	0	2003	9.4.2004	hodnocení stavu půd ze starších odběrů	Šrámek
4	LČR LS Nové Město na Moravě	Školní 460, 592 31 Nové Město n. M.	6 revírů lesní správy	36 porostů	půda - 36	prosinec 2003	10.5.2004	silně až velmi silně kyselá půda, ned. Ca, Mg	Novotný
5	František Karban	Plhov 49, 507 43 Sobotka	Na docích	15Be2	půda - 8, jehl. SM - 6	9.6.2004	20.8.2004	toxické konc. chloridů a sodíku - solení	Uhlířová, Novotný
6	LČR LS Křivoklát	Nechlebárna 43 270 23 Křivoklát	revír Míče	204B7, 205 A4, 206C2, 206B3	půda - 8, jehl. SM - 8	26.7.2004	25.10.2004	toxické konc. chloridů a sodíku - solení	Novotný
7	Jiří Lobkowicz	Zámek Mělník 276 01 Mělník	Úpor, Mělník-bažantnice	26A8a, 26B8, 25E1a, 22A1, 22H3	půda - 5, DB - 2, OL, JS, TP	13.8.2004	25.11.2004	vysoký obsah chlóru, stres ze zatopení	Uhlířová, Novotný
8	LČR LS Telč	Slavatovská 123 588 56 Telč	Javořice	202A13/1, 158H8, 155 E7	půda - 6, jehl. SM - 6	17.8.2004	3.12.2004	silně kyselá půda, ned. bází, v jehl. ned. Ca, Mg,, P, Zn	Uhlířová, Novotný
9	LČR LS Telč	Slavatovská 123 588 56 Telč	revír Řásná	220D10, 221A9, 142C3	půda - 8, jehl. SM - 8	17.8.2004	3.12.2004	vysoké koncentrace chloridů - solení	Uhlířová, Novotný
10	LČR LS Telč	Slavatovská 123 588 56 Telč	Janštejn	148F3	jehl. SM - 3	17.8.2004	3.12.2004	poškození únikem HF ze sklárny	Uhlířová, Novotný
11	LČR LS Šternberk	Světlov 60, 785 01 Šternberk	SS Mladeč		půda - 1	29.9.2004	7.12.2004	ned. Mg, Ca, silně kyselá půda, sucho, sek. nap. Dřevokazným hmyzem	Novotný
12	MěÚ Žlutice	Velké náměstí 144 364 52 Žlutice	údolí Střely	16B11	JV - 2, vrba - 2, líska - 2	20.7.2004	13.12.2004	pošk. vlivem chlóru, pravděp. únik z jatek	Uhlířová, Novotný
13	LČR LS Jablunkov	Jablunkov 900 793 91	revír Nýdek	117B3c, 117D2	půda - 4, jehl. SM - 4	8.6.2004	17.12.2004	ned. hlavních živin - Ca, Mg, N, P a také Zn	Novotný

č.	žadatel	adresa	lokalita	číslo porostu	analyzovaný materiál - počet	datum odběru vzorků	datum vypracování posudku	hlavní závěry	vypracoval
14	p. Faktor	9. května 1381 Lysá nad Labem	Šibeniční vrch, Vinička	219B5a, 217B6	půda - 4, jehl. BO - 2	22.11.2004	rozpracováno		
15	Žďárské vrchy	LS Nové Město n. M., R. Kinský, LS Nasavrky		30 lokalit	půda - 90, jehl. SM - 60	27.10. a 23.- 24.11.2004	rozpracováno		
16	LČR LS Třeboň	Vrchlického 568 379 01 Třeboň		11 porostů	půda - 22, jehl. BO - 32		rozpracováno		
17	LČR LS Česká Lípa	Dolní Libchava 10 470 01 Česká Lípa		10 porostů	půda - 20, jehl. BO - 30		rozpracováno		
18	LČR LS Stříbro	Na Vinici 1453, 349 01 Stříbro		10 porostů	půda - 20, jehl. BO - 29		rozpracováno		
19	Vlasta Nejedlá	Jarošov nad Nežárkou 33, 378 41		51A1b	půda - 4, jehl. SM - 4	3.5.2004	26.11.2004	pošk. posypovými solemi	Uhlířová, Novotný
20	Obec Jarošov nad Nežárkou	Jarošov nad Nežárkou 7, 378 41		49A2	půda - 4, jehl. SM - 4	3.5.2004	26.11.2004	pošk. posypovými solemi	Uhlířová, Novotný

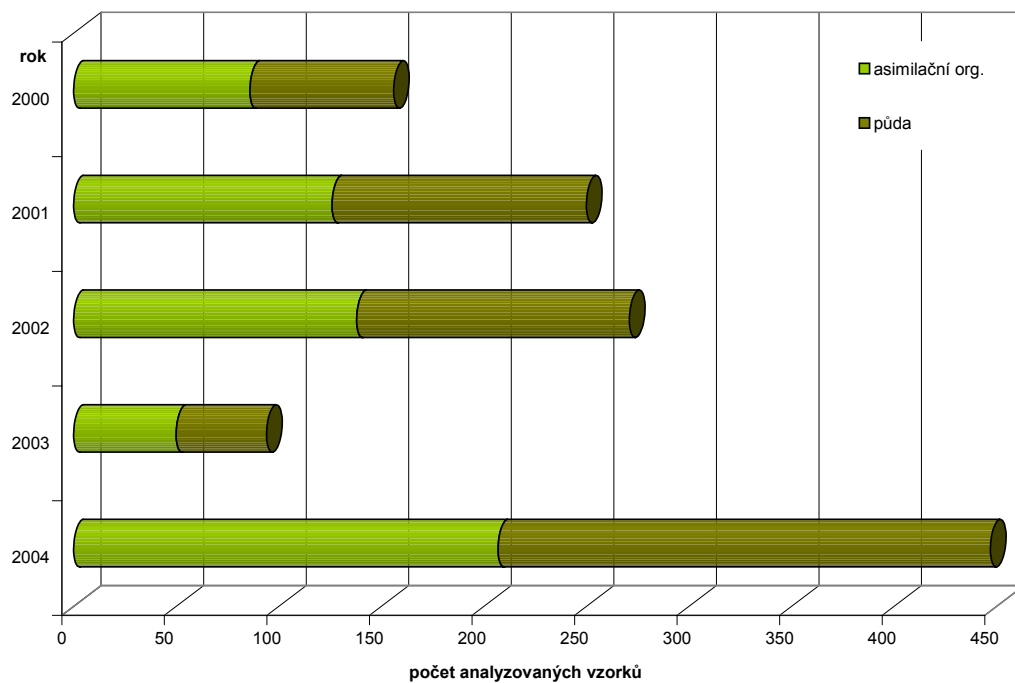
Přehled posudků vypracovaných v roce 2004 – bez dotace MZe

č.	žadatel	adresa	lokality	číslo porostu	analyzovaný materiál - počet	datum odběru vzorků	datum vypracování posudku	hlavní závěry	vypracoval	číslo jednacích
1	ČiŽP OI Praha	Dělnická 12, 170 04 Praha 7			0	nebyly odebrány	31.3.2004	doplnění odb. pos. 23/120-045/03	Uhlířová	23/120-015/04
2	ČiŽP OI Praha	Dělnická 12, 170 04 Praha 7	Mělník - Mefrit, s.r.o.		BO - 8, BOČ - 2, SM - 3 jírovec - 1	27.5.2004	10.8.2004	toxický obsah fluoru v asimilačních orgánech	Novotný	23/120-26/04
3	Kamenice - občanské sdružení	kont. Ing. Jaroslav Čermák	Kamenice		0	10.8.2004	14.9.2004	hodnocení zdravotního stavu dřevin v okolí provozu fy. Strojmetal	Novotný	23/120-33/04
4	MěÚ Světlá nad Sázavou, OŽP	Nám. Trčků z Lípy 18, 582 91	městský park		MD - 1, SMP - 4, SM - 2, BO - 1	30.6.2004	7.10.2004	pošk. vlivem HF	Novotný	23/120-35/04
5	Irena Orliková	Lomená 39, 162 00 Praha 6	Nižbor		SMP - 2	2.7.2004	7.10.2004	pošk. vlivem HF - únik ze sklárny	Uhlířová Novotný	23/120-38/04
6	ČiŽP OI Praha	Dělnická 12, 170 04 Praha 7	Poděbrady		listy meruňky	1.7.2004	7.10.2004	pošk. vlivem HF - únik ze sklárny	Uhlířová Novotný	23/120-37/04
7	ČiŽP OI Praha	Dělnická 12, 170 04 Praha 7	Nižbor		SM - 4, SMP - 3	29.6.2004	7.10.2004	pošk. vlivem HF - únik ze sklárny	Uhlířová Novotný	23/120-36/04
8	Jiří Kubec	Krajířské nám. 224 250 01 Brandýs nad Labem	Šárecké údolí, Praha 6		Pinus peuce - 1, půda - 2	5.10.2004	7.12.2004	komplex faktorů - vysoké pH, reakce na přesazení, sucho	Novotný	23/120-65/04
9	Jan Pittauer	Mrákotín 70, 588 54	plantáž vánočních stromků		BO - 2, JD - 2	3.11.2004	13.12.2004	komplex faktorů - mírný ned. Mg, P, sucho, úpal od slunce	Novotný	23/120-67/04
10	ČiŽP OI Praha	Dělnická 12, 170 04 Praha 7	okolí Lovochemie		listy ovocných dřevin - 1	25.11.2004	rozpracováno			

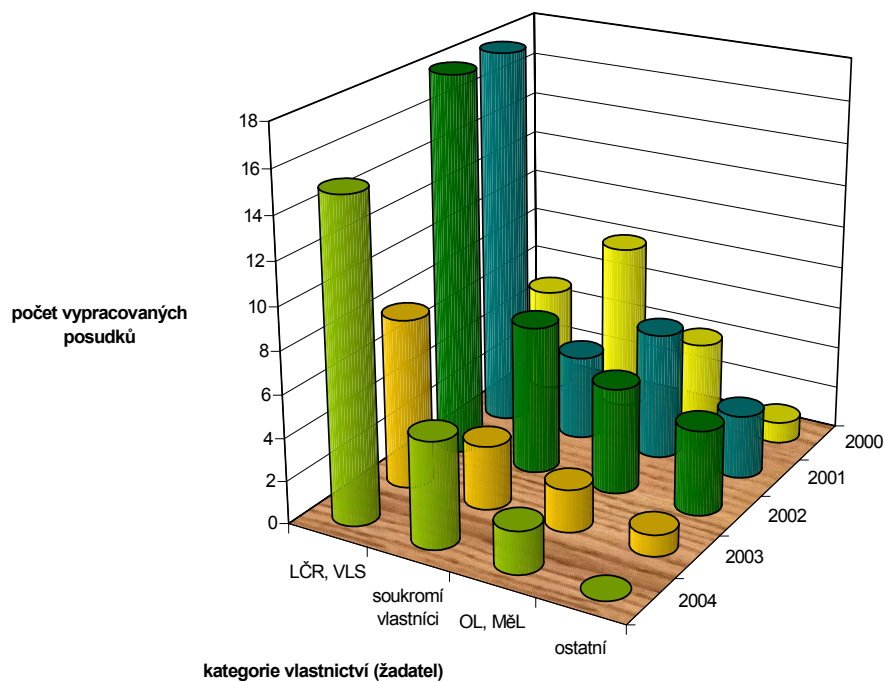
Vývoj počtu zpracovaných posudků

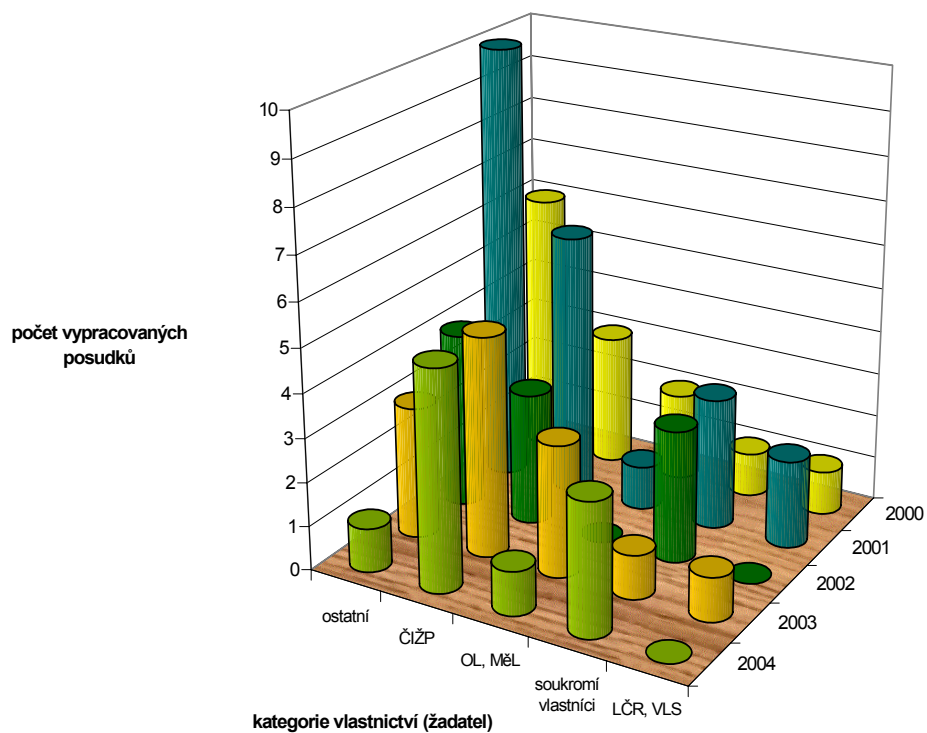
Vývoj počtu analýz provedených v rámci dotace

Zpracované posudky podle kategorie vlastnictví - s dotací

Zpracované posudky podle kategorie vlastnictví - bez dotace

Analyzované vzorky asimilačních orgánů dřevin podle druhů v letech 2000-2004

